

Esimehe veerg

Eestimaa talv on üle mitme aasta viimaks taas sellist nagu nagu nostalgiliselt kauge-
mast minevikust meenutatakse. Lume han-
ged on rinnuni, teed tihti umbes ja külma-
kraade vahete-vahel üsna krõbedalt. Mesi-
lastarud on lume all talvepeidus ja loode-
tavasti pered tukuvad alles sügavas talve-
unes. See on mesilasperede poolt ka mõist-
lik käitumine, sest kevadsoojuse saabu-
miseni tuleb veel pikka aega oodata. Rahulik
talvitumine aitab toiduvarusid säästlikult tar-
vitada. Alles märtsis või isegi aprilli alguses
päikesesoojas ette võetud puhastuslennu
järel on mesilasperel ja ka mesinikul aeg
taas uue hooaja tuurid üles võtta.

Talv on mesinikule enam või vähem
puhkuse aeg. Siis on muude tegemiste kõr-
val aega ka varasemate tegude ja tulemuste
üle arupidamiseks ning uute plaanide sätti-
miseks. Ei pääse mesinik rahaasjade üle-
vaatamisest ja rehnutipidamisest. Tuleb
tulude-kulude rehendus ja rahakotis inven-
tuur teha ning märtsi lõpuks ka tuludeklarati-
siooniga ühele poole saada. Aga ühtlasi
tuleb juba mõelda, mis edasi teha – järg-
mine mesindushooaeg koputab varsti õue
poolt välisuksele.

Tänavu talvel on mesinike hulgas tähe-
lepanu, küsimusi ja ka pahameelt ning kur-
justamist tekitanud põllumajandusministri
määruse muudatus, mis jõustus 1. jaanua-
rist. Määrusega täpsustatakse mesilate
registreerimist PRIA juures olevasse mesi-
late registrisse. Mesinikel on hulk küsimusi
registri rakendumise ja sellest saadava kasu
või kahju kohta. Ka mesila ja mesilasperede
arvu registreerimise detailide, samuti regist-
risse kantud andmete kasutamise kohta on
palju ebaselgust. Teadmatust aga sünnitab
sageli hirmu ning otsuse seaduse silma eest
igaks juhuks põõsa taha peitu pugeda.

Mõned mesinikud on avaldanud kartust,
et kellegi või mõne ametkonna “karvane
käsi” võib ulatuda registriandmeteni ja hak-
kab nende andmete alusel mesinikke ahista-
tama. Näib, et kardetakse eelkõige Maksu-
ametit (“tulevad ja piiluvad minu rahakotti”),
aga ka Veterinaar- ja Toiduametit. Mõni eriti

hirmunud tegelane teeb järelduse, et kõiges
on süüdi Mesinike Liit, kes selle registri jama
algatanud ja ametnikud mesinike kallale
kutsunud. Ning tagatipuks on kostnud
koguni hääli, et tuleks avada torpeedotuli
EML pihta ning lasta see “Eesti mesinduse
huvid reetnud kahjurlik mesinike ühendus”
põhja. Selline ekstremism on õnneks siiski
erandlik ja loodetavasti teoreetilist laadi.

Jääb mulje, et mõned mesinikud pel-
gavad korrastatust mesinduses. Segastes
oludes võib mesinik end justkui vabamalt
tunda ja oma äranägemist mööda toimida.
Kõik, mis mesilas ja mee vurritamisel-paken-
damisel-müümisel toimub või ei toimu, jääb
siis mesiniku enda teada. Ka tulude-kulude
mõõtmine on ainult enda asi. Ja mesilas-
haiguste hädadest või nendega toimesaami-
sest ei pruugi kõrvalised teada. Kuigi samas,
näiteks ameerika haudmemädanik, võib lo-
haka mesiniku mesilast levides ka naaber-
mesila upakile ajada. Kas vaba mesinik
vabal maal?

Arutlegem veidi selle üle, mida võidab
või kaotab mesinik kas korrastatud või kor-
rastamata mesinduselu juures. Korrastama-
tuks saab nimetada näiteks sellist olukorda,
kus mesinduses pole reegleid, riigipoolset
tähelepanu ja kontrolli ega ka mesinike-
vahelist koostööd või organiseerumist. Mesi-
nik ilmub nagu siil udust nähtavale vaid siis,
kui tal midagi vaja on. Näiteks tuleb ta mee-
turule või vajab kärjepõhja. Aga võib-olla on
tal ka mure majas – näiteks tõsine taud
mesilasperedes, karu mesilas asjatanud või
põllumees (neil ka võib-olla korralagedus ja
anarhia) on rapsipõldu priitsides lennu-
mesilased parematele korjemaadele saat-
nud. Siin ei saa vabadust nautiv mesinik küll
kelleltki abi oodata või nõuda – kui on juba
kord anarhia aeg.

Korrastatud mesinduse ideaalsel juhul
oleks täpselt paigas reeglid ja seadused,
mis fikseerivad mesiniku ja riigi omavahelise
suhte ja vastastikused huvid, samuti mesin-
duses sisemiselt toimivad head tegevus-
tavad ja reeglid. Riik peaks tundma mesin-
duse hea käekäigu vastu huvi sellepärast, et

mesilaste tolmeldamistegevus annab suurt
kasu aia-, põllu- ja loodustaimestiku tolmel-
damise kaudu. Lisaks annab mesindus
märkimisväärset tööhõivet mesinikele ning
mett elanike toidulauale. Mesinik omalt poolt
leiab mesilaste pidamises kas looduslähe-
dase sissetulekut andva kasuliku tootmisala
või mõnusa ja mesise harrastuse. Sealjuu-
res täidab mesinik mõningaid kokkuleppelisi
reegleid või seadusi, mis on tema enda, riigi
või kolmanda osapoole (nt meetarbijad)
huvides. Riigi ja mesinike huvid peaks ole-
ma suuresti kokkulangevad, seega konflik-
tikis sisulist eeldust pole.

Eesti mesindus on praeguses seisus
kusagil korrastatuse ja anarhia vahepeal.
Pole veel piisavat riigipoolset huvi ja toetust,
et mesinduse arengu takistusi kõrvaldada ja
mesinikele tere-kätt sirutada. Mõndagi on
riik juba mesinike kasuks tegemas. Olgu siis
näiteks karukahjude hüvitamise, ettevõtluse
arendamise toetamise või mesindus-
programmi arendustöö toetamise kaudu.
Mesilate registri teke on riigi poolt üks samm
selles suunas, et saada mesindusest üle-
vaade ja teha otsuseid nii mesinduse kui riigi
huvides. Sellest võiks kasvada välja riigi tugi
näiteks mesilashaiguste ohjamisel ja loodus-
kahjude korvamisel, aga ka otsetoetus me-
sindusele kui riigi jaoks kasumlik investee-
ring mesilaste tolmeldamistöösse.

Usun, et mesinikud ei peaks pelgama
varjust välja astuda ja võiksid näha mesila ja
perede registrisse teatamises üht loomulikku
arengusammu meie mesinduse korrastami-
ses. Ka tekkiv kohustus täita teatud veteri-
naarseid ja toiduhügieeni reegleid mee käit-
lemisel ning vajadusel lubada spetsialistidel
oma tegevusi üle vaadata ei ole korralikele
mesinikele midagi uut – puhtust ja korda
mesinduses on ikka au sees peetud.
Kaalutlegem muutusi rahulikult ja pühen-
dagem rohkem energiat mesinduse sisuli-
sele edendamisele – sealt sünnib mesin-
duse tegelik tulu ja rahulolu.

*EML juhatuse esimees
Aleksander Kilk*

Mesilate registri sünniloost ja arengutest

Mesilate registrit Eestis on mesinike ringis aeg-ajalt juttu olnud juba enam kui aastakümne vältel.

Tuletagem meelde selle mõtte sünniloost ja mõned arengujärgud. Kui nõukogude periood Eestis lõppes ja selle aja riiklik mesindussüsteem likvideeriti, siis jäi mesindus riigi poolt aastakümneks üsna tähelepanuta ja korraldamata. EML taasasutati 1992.a just selleks, et vähemalt mesinikke ühendada ja koostöös Eesti mesinduse järjepidevust hoida.

Mäletatavasti oli aasta 1998 Eestis ikaldusaasta nii põllumeestele kui mesinikele. Meesaak jäi vihmase ja jaheda suve tõttu väga väikeseks, nii et mõni mesinik ei saanud vurrigi määritud. Tol sügisel esitas EML põllumajandusministrile palve maksta mesinikele ikaldus-toetust. Sellest keelduti põhjendusega, et Eestis puudub mesilate register ja seega pole ülevaadet ei mesilatest ega mesindussektorist tervikuna.

Ikalduse ja toetuseteema tõstatati ka Riigikogus ja minister lubas Riigikogule, et mesilate register luuakse lähiajal. Rõhutati, et register on vajalik ka ohtlike mesilashaiguste ilmnemise korral nende leviku tõkestamiseks ning registreeritud mesilaste haiguste kontrolliks ja avastamiseks, vajadusel ravi korraldamiseks. Samuti aitaks register täpsustada ja täiendada Eesti mesinduse puudulikku statistilist andmebaasi.

Tegelikult jäi mesilate registri loomine ja rakendamine veel aastateks venima. EML pöördus selles küsimuses korduvalt ministri poole, kuid asi ei nihkunud. Kui EML delegatsioon oli minister Ivari Padari jutul 8. mail 2001, siis lubas minister algatada registri loomise PRIA juurde juba sama aasta suvel. Ilmselt selle lubaduse mõjul tekkis PRIA-s mesilate registreerimise võimalus alates 01.01.2003 vastavalt ministri määrusele nr. 88 "Registreerimisele ja teatud juhtudel tunnustamisele kuuluvate loomakasvatushoonete ja -rajatiste ning loomade pidamiseks piiritletud alade loetelu ning nende registreerimise ja tunnustamise kord".

Määrus puudutas selliste mesilate paiknemiskoha registreerimist, kus vastavalt määruses tekstile tegeldakse "...mesindusega mesilaste ja mesindussaaduste turustamise eesmärgil". Paari aasta pärast otsustati mitteametlikult, et mesila registreerimisel võib lisaks asukohale fikseerida ka perede arvu.

Vahepalaks olgu lisatud, et EML initsiatiivil ja koostöös ministeeriumi mõnede spetsialistidega oli 2003.a alguseks jõutud mesilate registri projektiga juba detailides niikaugemale, et ka PRIA esindajad olid valmis registri sobivat rakendusvormi leidma. Läbirääkimisel istusid kõik kolm osapoolt ühise laua taga ja arutasid registri lahendusvõimalusi. Kuid ministri otsusega peatati ootamatult tööd registri väljaarendamiseks ja rakendamiseks ning asi soikus taas.

Mõne aja pärast ilmnis lisavajadus mesilate registri järele seoses ministri määruse nr. 50 "Nõuded taimekaitsevahendite kasutamisele" uue redaktsiooni koostamisega ja jõustumisega alates 15.05.2006. See määrus näeb ette, et taimekaitsetööde läbiviimise eel teavitab põllupidaja 48 tundi varem mesinikke, kelle mesilad jäävad töödeldavast põllust kuni 2 km kaugusele. Varrasem määrus nägi ette, et põllupidaja otsib kontakti mesinikuga, et taimekaitsetöödest teada anda. Kuid uude määrusesse pandi kirja, et mesinikud ise peavad kevadel põllupidajaga ühendust võtma ja oma mesila asukohast teada andma. Põhjenduna nimetasid koostajad mesilate registri puudumise ja seega põllupidaja ei saa oma põllu läheduses olevate mesilate kohta andmeid küsida. Paraku toimiv register oli ikka veel sündimata ministeeriumi külma suhtumise tõttu.

EML on jätkanud surve avaldamist ministeeriumile ja teinud korduvalt selle teemalisi kirju ning pöördumisi ministri-le. Olulisemaks küsimuseks kohtumistel ministriga 15.10.2007, 12.09.2008 ja 11.09.2009 oli vajadus võimalikult kiiresti otstarbeka registri rakendamine Eestis. Võib öelda, et ministri määruses nr. 88 mesilate registri täpsustuste ja ka mesilasperede arvu fikseerimise kohta, mis jõustus alates 01.01.2010, on teatud mõttes tõesti EML "süü".

Mesilate register on praeguseks lõpuks olemas ja võiks toimida vajalikul tasemel andmekoguna ning olla abiks mesinikele. Eelnõu arutamisel Vabariigi Valitsuse istungil 17.12.2009 nimetati määruse rakendamise ühe olulise eesmärgina "...mesilate register võimaldab koordineeritumalt kaitsta mesilasperede tervist nii taimekaitsevahendite mürgistuste kui mesilastel levivate taudide eest. Kõigi mesilate registreerimine registris on vajalik mesilashaiguste koordineeritud tõrjeks koostöös veterinaar- ja toiduameti järelevalve ametni-

kega." Selle eesmärgi nimel tuleks nüüd mesinikel, kes seni veel pole enda andmeid registrisse teada andnud, teha seda eeloleval kevadel.

Register pole veel lõplikult valmis. Selle täiendamiseks ja rakendamiseks tuleb koostöös põllumajandusministeeriumiga edasi töötada. Näiteks on ministri määruse seletuskirjas ja ka Valitsuse hinnangus välja toodud ootus, et registriandmed võiks abistada põllupidajat hankimaks just sealt andmed nende põldude lähipiirkonnas paiknevate mesilate kohta. Nii saaksid põllumehed mesinikega taimekaitsetööde osas informatsiooni vahetada. Paraku ühest küljest pole veel täpselt paigas need reeglid, kuidas põllumees registrit vajalikud andmed kätte saab. Tuleb ju tagada registriandmete kaitse ja isikuandmete kasutamise reeglite täitmine.

Teisalt tuleb sel juhul teha täiendusi ka määruses nr. 50 nii, et see kohustaks põllumeest vajalikke andmeid mesilate registrit hankima. Vastasel juhul jääb kogu vastust teavitamisest ikka mesinikule. Samuti vajaks sätestamist kord, kuidas hinnata seadusevastaselt tehtud taimekaitsetöödega mesinikule põhjustatud kahjusid ja kuidas menetleda nende hüvitamist.

Praegu hindab taimekaitsetöödega põllumehe poolt tehtud vigu ja määrab temale karistuse Taimetoodangu Inspektsiooni spetsialist, kelle tööpöld lõpeb põllu ääres. Mesilastele ja mesinikule tekkinud kahjude hindamise ja hüvitamise korda ei ole seadusandlikult veel paika pandud, kuigi sellest juba enam kui kümme aastat tagasi on ministri ühes eelmises määruses juttu olnud. Praegu on mesiniku jaoks kahjude hüvitamiseks võimalik kas kokkulepe põllumehega või tuleb ette võtta kohtutee. See viimane aga vajab tugevat tõestusmaterjali, laboratoorsete analüüside tulemusi, soovitatavalt head advokaati ja pikka meelt, sest kohtuveskid jahvatavad aeglaselt.

EML töö nii registriga seonduvalt kui ka üldisemalt mesinduse alal seadusloome osas peab jätkub. Mesinike eest ei tule keegi teine seda tüütut, kuid tarvilikku tööd tegema. Oleks tore, kui mesinike hulgas leiduks entusiaste, kes oleks valmis nii seda kui muid arendustöö koormaid EML aktiiviga jagama ja koostööd tegema.

Andke endast märku –

ühiselt jõume rohkem!

Aleksander Kilk

Mesilate registreerimine

Mesilaid sai PRIA-s registreerida juba alates 2003.a Registreerimisele kuulunud loomakasvatushoonete ja -rajatiste ning loomade pidamiseks piiritletud aladena mesilaste ja mesindussaadustega turustamise eesmärgil tegelevad mesilad.

Tihti peale registreeriti mesila põllumajandustootmise kõrvalharuna, märkimata mesilasperede arvu. Seetõttu kujunes, et mesila hoonena registreeriti sageli laut või küün. Hiljem registreeriti ka alana, kus mesila paiknes. Registreeritud said enamjaolt suuremad mesilad ja mesinikud, kellel olid mesindushooned ja kes tegelesid suuremal määral mesindussaaduste turustamisega. Registreeritud oli ligikaudu 600 mesilat, maakondade lõikes 10 kuni 50. Aga nendest pooltel ei pruukinud mesilasi olla, sest kunagi võetud pered olid näiteks järgmiseks kevadeks surnud või lõpetati mingil muul põhjusel mesindusega tegelemine. Nii kujunes olukord, et vastav register ei täitnud enam mingilgi moel oma eesmärki ja ülevaate saamine meie mesilasperede ja mesindussektori üldisest seisukorrast jäi väga puudulikuks. Olukord muutus probleemseks mesilastaudide seire kavandamisel ja juba avastatud ohtlike mesilashaiguste avastamisel. Võimatu oli rakendada taudistunud piirkondadele kitsendusi ja mesilaste haigusi tõrjuda. Sellines olukord kujutas mesilasemade või ka -peredega kauplemisel suurendatud riski mesilaste haiguste levikule. Võimatu oli saada ülevaateid talvekadudest, mis seadis ohtu mesilastaudide leviku määramisele. Ka 1998.a suurema ikalduse korral, polnud võimalustki taotleda riigi poolset hüvitust, sest vastavaid andmeid ei olnud võimalik tõestada.

Olukorra muutmiseks tegid mesinikud EML eeskoostmisel 15.10.2007 põllumajandusministrile järjekordse pöördumise seoses vajadusega Eesti mesilate registri asutamiseks järgmistel eesmärkidel:

1. Mesilashaiguste seireks ja ennetamiseks ning taudide ilmnemisel piirangute kehtestamiseks (eelkõige ameerika haudmemädaniku (AHM) kui teatamiskohustusliku taudi korral) ja piirangute tsoonis asuvate mesilate kontrollimiseks.
2. Taimekaitsetööde korral töödeldavatest aladest kuni 2 km raadiuses asuvate mesilate kohta teabe saamiseks, et neid mesinikke teavitada kavandatavatest taimekaitsetöödest vähemalt 48 tundi enne tööde algust.
3. Putuktolmlevate aia- ja põllukultuuride kasvatajatel, sealhulgas õuna-, marja- ja rapsikasvatajatel teabe saamiseks lähikonna mesilate kohta, et mesinikega kokkuleppel kasutada nende mesilasperesid kultuuride intensiivsemaks tolmeldamiseks, mis võimaldab tunduvalt suurendada kultuuride saagikust ja tõsta toodangu kvaliteeti.
4. Eesti mesinduse, mesinike, samuti mee ja teiste mesindussaaduste toodangu kohta ülevaate ja vajaliku riikliku statistilise andmestiku kogumiseks.
5. Registri andmestikku saab kasutada baasina juhul, kui rasketest ilmastikutingimustest põhjustatud meesaagi ikalduse või mesilasperede massilise hukkumise korral kohaldatakse mesilastele riiklikku (ikaldus)toetust.

Rakenduslikult ja registri kui ametliku andmekogu kasutamise protseduuride poolest oli otstarbekam luua mesilate register PRIA juurde analoogselt teiste loomaliikide registritega.

Eelnõud arutati mesinike ning Veterinaar- ja Toiduameti (VTA) spetsialistidega, mille tulemusel tehti täiendusi ja viidi sisse kohustus registreerida mesindusega nii omatarbeks kui turustamise eesmärgil tegelevad mesilad, sõltumata perede arvust. Registreeritud mesilale omistatakse registreerimisnumber (nt EE1234).

Kõigi mesilate registreerimise kohustus on tingitud vajadusest luua täielik mesilate andmekogu eesmärgiga tõhustada järelevalvet mesilastaudide tõrjel ja kaitsta mesilasi taimekaitsevahendite kasutamisest lähtuvate ohtude eest.

Täpne mesila asukoht ning mesiniku sidevahendite andmed registris võimaldavad mesilastaudide alast seiret ja on vajalik järelevalvetegevuse koordineerimisel taudide (AHM, väike tarumardikas, tropilaelaps, noseematoos jm) levimise puhul. VTA järelevalveametnikud kontrollivad regulaarselt mesindusega turustamise eesmärgil tegutsevaid mesilaid. Oma tarbeks mett tootvaid mesilaid kontrollitakse, kui on põhjust kahtlustada mesilastaudi levikut vastavas piirkonnas. Kõik seni veel PRIA põllumajandusloomade registrisse kandmata mesilad tuleb registreerida hiljemalt 1. maiks 2010. Mesilad registreeritakse samuti nagu teised ehitised, kuid taotlusvormile tehakse lisaks märgi mesilaste pidamise kohta ning märgitakse perede arv. Varem registrisse kantud mesilate kohta, mille andmetes puudub perede arv, tuleb see esitada hiljemalt 1. maiks 2010.

Edaspidi uuendatakse mesila andmeid registreeritud mesilasperede arvu osas kord aastas. Iga aasta 15. maiks tuleb teatada registrile mesilasperede arv 1. mai seisuga.

Arvi Raie

Teadmiseks ja meeldetuletuseks meie interneti kasutajaile ja kaasautoritele

Autoriõigusega kaitstavate teoste avaldamine nii veebilehel mesindus.ee kui ka mesinduslehe kaastöötajate või mujal on lubatud ainult autori nõusolekul!

Artiklite refereerimisel ja neile viitamisel tuleb avaldada refereeritava artikli avaldamise koht, autor ja olemasolul ka link refereeritavale materjalile.

Autoriõiguse seadus. Vastu võetud 11.11.1992., jõustunud 12.12.1992., terviktekst Elektroonilises Riigiteatajas <https://www.riigiteataja.ee/ert/act.jsp?id=13246706>

Kas revolutsioon mee käitlemises?

Soomes Tuusulas peetud Põhja- ja Baltimaade mesindusnõukogu ja mesinduskonverentsil pakkusid, nagu alati,

oma toodangut ka kohalikud mesinikud. Tõsist huvi äratas Soome suuruselt teise mesiniku Juha Nuutero väljapanek. Põnevust pakkus uudne kärjekoorimise seade. Esmapilgul ei erinenud see kuigi palju meilegi tuntud edasi-tagasi liikuvate kuumade nugaadega koorijast, mida oma meekäitlemisliinis kasutab Juhani Vaara. See nn traditsiooniline koorija löikab kärje kummaltki küljelt maha suhteliselt paksu kihi, milles lisaks kärjekaanelisele on hulgaliselt mett. Kaanelisest peab siis kas mee välja nõrutama või tsentrifuugis vahast eraldama. Suuremates mesilates on tsentrifuugi kasutamine peaaegu paratamatu. Pärast

meevurritamise rasket päevatööd kulub veel hulk aega ja vaeva, et kaanelisest vahast mesi kätte saada.

Juha Nuutero ei kasuta kaanelise tsentrifuugi, sest kärje kaanelis jääb kärje külge. Tema meevurrist voolab välja nii puhas mesi nagu oleks ta kärji kahvliga koorinud.

Milles siis uudsus on? See, et kärke tegelikult ei kooritagi. Üksteise lähedal asetsevate paljude kuumade tõmbotsalite nn nugaadega tõmmatakse kärjesse umbes 4 mm sügavused vaod. Tulemus sarnaneb küntud põlluga. Noad sulatavad osaliselt ka kaanelise vaha, mis jääbki kärjekannu servadele-seintele, kobestades ka mee pinda. Kuna noad asetsevad kärje mõlemal poolel viie iseseisva grupina ja on vedrudega vastu kärke surutud, siis liiguvad nad sujuvalt mööda kärje ebatasasusi ja madalamadki kohad saavad lahti kaanelatud.

Arvatavasti ei tule see koorimis- masin odavam kui nugaadega kärjekoorija, aga kokkuvõttes saadakse siiski nii tööajas kui -jõus ja ei pea ostma palju ruumi võtvat kaanelise tsentrifuugi.

Juba järgmisel hooajal loodab Juha Nuutero kasutada uutset kärjekoorijat oma mesindusettevõttes Mesimestari.

Senised katsetused on olnud nii edukad, et sellisele tehnilisele lahendusele on patenditaotluski sisse antud.

Kontaktandmed: Juha Nuutero, Mesimestari, Viraantie 254, FI-37370 NARVA, Finland; GSM +358 400 523 188; www.mesimestari.fi mesimestari@mesimestari.fi

Uku Pihlak

Mesilaspere ja põhjamaine talv

Mõeldes tagasi viimasele 20-nele aastale Eesti mesinduses, on näha päris suuri muutusi: massiliselt on hakatud praktiseerima korpustaru, kasutusele on võetud erinevaid tarumaterjale ja raamitüüpe ning eesti tumemesilane on meil peetavatest mesilasrassidest välja vahetunud kraini, itaalia ja buckfasti mesilastega. Sellega seoses on osaliselt muutunud ka pikaajalised harjumuspärased mesindusvõtted.

Põhiolemuselt on mesilane jäänud endiseks, küll on aga vaja teada mesilasrasside erinevusi ja seda peab arvestama mesilasperede hooldamisel. Seetõttu ei saa täpselt üle võtta mesindusvõtteid, mida kasutab teine mesinik, teadmata, miks ta just niimoodi teeb.

Kindlustunde loovad põhjalikud teadmised mesilaspere bioloogiast, mille najal saab lahti mõtestada teistelt mesinikelt kuuldu ja üles ehitada oma praktilised võtted mesilaste pidamisel.

Käesolevas artiklis anname ülevaate mesilaste talvitumisest, lähtudes mesilaspere bioloogiast. Need on teadmised, mida saab rakendada vastavalt oma mesilasrassile, taru tüübile, taru materjalile jne.

Mesilaspere aastaring ja aastaaegade vaheldumine on teineteisega tihedalt seotud, on otseses sõltuvuses ja mesinik oma hooldusvõtetega peaks seda toetama. Hästi talvituvad need mesilaspered, kellel on küllaldane ja kvaliteetne kogus sööta, tugevad mesilasisendid (ka

mesilasema) ja talvekobara tegevust soodustav keskkond (taru).

Talvesööda kogus ja kvaliteet on otseselt seotud mesilasisendite tugevusega. Mesilaspere loomuses on varuda oma talvesööd suve keskel ja pärast seda hakata kasvatama talvituma jäävaid mesilasi, kes kooruvad augustis-septembris ja keda ei kurnata tööga sügisel. Talvituvate mesilaste ülesanne ei ole mitte ainult kobaras talv üle elada, vaid kevadisel pere uuenemisel peab nendel jätkuma jõudu uue vahetuse (põlvkonna) üles kasvatamiseks. Seega ei tohi energiat üleliia kulutada kobaras oleku ajal.

Mee võtmisega augusti kuus rikume mesilaspere loomulikku „tööde järjekorda“ ja sunnime mesilased uuesti

tegelema talvevarude „kogumisega“ – suhkrlahu ümbertöötamise näol.

Toetudes eeltoodule, peab mesinik alustama mesilasperede koondamisega (mee võtmisega) ja sügisese täiendsootmisega võimalikult „samasuguse aja-graafiku alusel“, mis on ligilähedane mesilaspere loomulikule tegevusele. Üldjuhul on sel perioodil (august) olemas elatiskorje nii nektari kui õietolmu näol. Mesilasema on munemist vähendanud, mistõttu munad on raskemad. Loodusest saadav õietolm soodustab vaklade rasvkeha arenemist, mistõttu väljaarenenud mesilased on tugevamad. Seega, et talvituma läheksid tugevad mesilasisendid, peavad mesilaspered olema augusti lõpuks (hiljemalt septembri alguseks) koondatud ja söödud. Tegutsedes teadlikult ja lähtudes mesilaspere bioloogiast, saame tugevad talvituvad isendid ning küllaldase ja kvaliteetse talvesööda.

Mesilased moodustavad talvekobara ebasoodsate tingimuste – külma ja korjeta perioodi üleelamiseks.

Söödavarud paigutab mesilane ise nii, et need paikneksid kobara külgedel ja peal. Perede koondamisega lõhume nende endi poolt tehtud pesa ära. Seega sügisese koondamise käigus peame jälgima, et mesilastel oleks võimalik moodustada kobar kargede keskele viimasele haudmele ja uued söödavarud (suhkrlahu) paigutada moodustatava kobara külgedele ja peale. Samas on tähtis suurakargede asukoht pesas, neid on mesilastel äärmiselt vajalik kasutada

varakevadel haudmetegevuse algusperioodil, mil samuti veel väliskorje puudub. Edukaks talvitumiseks vajab mesilaspere 18 – 25 kg sööta.

Talvekobar moodustatakse taru lennuava lähedale, viimastele haudme all olnud kargedele, kus asub mesilasema.

Tugevamad mesilasisendid ja nende vajalik hulk (10 – 15 tuhat mesilast) suudavad optimaalse energiakulu ja söödatarbimisega hoida kobara vajalikku soojus- ja gaasirežiimi. Kobara keskel on erinevatel andmetel temperatuur 18 – 34°C ja välispinnal 8°C. Hapnikku on kobara keskel 18 % ja süsihappegaasi kontsentratsioon 3 – 9 %. Kõrge CO₂ sisaldus aeglustab ainevahetust, mis omakorda vähendab talvituvate mesilaste energia ja sööda kulu ning mesilaste „kulumist“. Suured temperatuuri kõikumised talveperioodil muudavad pidevalt talvekobara käitumist. Mesilasperele on soodsam ühtlase temperatuuriga talv, nagu see on käesoleval ajal olnud. Tõsi, suurte külmadega kulub rohkem energiat temperatuuri hoidmiseks kobara keskel.

Mesilaste elutegevuse tõttu talvekobaras tekib veeaur (niiskus), mis vajaliku ventilatsiooni puudumisel kondenseerub taru sees, põhjustades jäätumist ja ilmde soojenemisel hallitust.

Seega lisaks tugevatele isenditele ja vajalikule söödakogusele on vaja pöörata suurt tähelepanu tarudele. Kasutades erinevaid materjale ja tarutüüpe ei tohi unustada peamist – talveperioodil peab kobarale olema tagatud ventilat-

sioon – sõna otseses mõttes peab õhk saama ümber talvekobara liikuda, pidurdades kondensvee ja hallituse teket ning parandades kobara gaasirežiimi.

Kui mesinik pole osanud oma hooldusvõtetega tagada tugevaid talvituma minevaid mesilasi, õiget pesa paigutust, kvaliteetset ja küllaldast sööta, minimaalset varroatoosi nakkusastet (100 %-list ravi ei ole olemas!) ja ventilatsiooni (tarude ehitus), siis mesilased on ennast ära kurnanud, pãrasooled on enneaegselt täitunud ja nad suudavad suure vaevaga teha puhastuslennu märtsis-aprilli alguses. Nad ei suuda hakata üles kasvatama uut põlvkonda (vahetust), kes taas lähevad vastu soodsatele tingimustele, et maksimaalselt ja õigeaegselt ära kasutada meie loodustingimusi ja hakata valmistuma järgmiseks korjeta ja külmaks perioodiks – järgmiseks talveks.

Nii lihtne see ongi – mesilaspere talvitumisedukus sõltub eelkõige tema enda seisundist, millele meie, mesinikud, oleme hooldusvõtetega teadlikult kaasa aidanud eelmisel suvel ja sügise hakul. Seega mesilaste talvitumise ebaõnnestumise korral peame oma teadmisi täiendama mesilaspere bioloogias, levinumates haigustes jms ning neid tõhusalt rakendama juba pere uuenemise perioodil läheneval kevadel. Uus korjeta periood saabub juba järgmisel sügisel.

Edu mesindamisel.

Marje ja Jaak Riis

EML-i juhatuses

EML juhatuse koosolekul 7. veebruaril 2010 arutati põllumajandusministri määruse nr. 88 muudatust, mis sätestab mesilate registri pidamise ja korrastamise PRIA juures, ning selle rakendamist alates 1. jaanuarist 2010. Kuna puudulik informatsioon selle määruse kohta on tekitanud mõneski mesinikus ebakindlust ja murelikke reaktsioone, otsustati selgitada määruse üksikasju talvepäevadel Jänedal 20. – 21. veebruaril. Samuti võetakse see teema

päevakorda kohalikel ja piirkondlikel mesindusloengutel.

Kinnitati EML talvepäevade kava 20. – 21. veebruaril Jänedal. Otsustati korraldada EML kevadkoosolek Tallinas Väike-Paala 3 saalis 27. märtsil ja vabariiklik mesinike suvepäev 31. juulil. Koht vajab veel täpsustamist.

Põhjamaade ja Baltimaade Mesindusnõukogu usaldas järgmise NBBC aastakonverentsi korraldamise 2011.a veebruari alguses EML-le. Arutati selle

ettevalmistamist ja läbiviimist, samuti Eesti teadlaste ja mesindusuurijate poolt esitatavate võimalike ettekannete teemasid. Juhatusel liikmete vahel jaotati esmased ülesanded konverentsi ettevalmistamiseks.

Kavandati 2010.a suveks EML liikmetele õppereisid Soome ja Rootsi mesilatesse Täpsem reisikava ja marsruudid selguvad loodetavasti märtsis.

Mesindusuudiseid Põhja- ja Baltimaade mesinduskonverentsilt

EML juhatus osales 5.–7. veebruaril iga-aastaselt Põhja- ja Baltimaade mesindusnõukogul, mis seekord toimus Soomes Tuusulas.

Ülevaate konverentsil räägitust edastasime jooksvalt ka mesindus.ee veebilehe vahendusel.

Katsed tolmeldamisega

Sel aastal keskenduti peamiselt mesilase ning ökosüsteemi suhetele. Heini Pollari rääkis oma teadustööst, kus ta võrdleb kolme erineva tolmeldamistüübi korral õuna, mustsõstra, kultuurmustika ning maasika saagikust. Esimeses katsegrupis piiras ta võrguga mesilaste ligipääsu taimedele (väiksemad putukad said sisse), teises katsegrupis olid avatud taimed (ehk normaalne olukord) ning kolmandas grupis olid taimed samuti võrguga kaetud, kuid võrgu alla oli paigutatud väike paarumistarust mesilas-pere.

Kõigi nelja taime (õun, mustsõstar, mustikas, maasikas) korral olid tulemused sellised, et kõige vähem saaki andis oodatult suletud ala, keskmiselt looduslik ala ning kõige rohkem suletud ala mesilastega.

Maasikal oli efekt saagikuse osas suhteliselt väike. Teistel kultuuridel tõusis saagikus täielikult tolmeldatud alal kuni 15–25 % võrreldes loomulikult tolmeldatud alaga (kus mesilastele oli vaba ligipääs) ning ca 50 %–300 % võrreldes mesilastele suletud alaga.

Sarnase uuringu on Taanis läbi viinud Lisa Hansted kirsisordiga Stevnbaer. Temal olid katses vaid suletud ning avatud alad (puudus kolmas,

mesilasperega variant). Saagikus erines kuni 200 %.

Antibakteriaalse toimega mesi

Soome Mesinike Liit andis ülevaate teaduskoostööst ühe Soome ülikooliga mee antibakteriaalse toime uurimisel. Nüüd on nad teinud avastuse, mis on nii võimas, et sellele taotletakse lausa patenti. Paraku ei saa nad ka veel rääkida, mis avastus see selline on, sest patenditaotlus on pooleli. Küll aga väärivad mainimist rahastuse leidmine. Nimelt soovis L'Oreali kosmeetikafirma Soomes turustada mesilasema toitepiimaga kreeme hüüdlause – „Soome Mesinike Liit soovib“ abil ning maksis vastutasuks uuringu kinni.

Põdrakanep on soomlaste pärn

Anneli Salonen Ida-Soome Ülikoolist tegi ettekande põdrakanepimeest, selle omadustest ning säilitamisest. Põdrakanepimesi on hinnatud väga aeglase kristalliseerumise tõttu. Samas on sellega nagu pärnaga Eestis – head meeaastat annab oodata, viimased kolm aastat on Soomes väga kehv saak olnud. Heal aastal ulatuvat saaki isegi 100 kilogrammini taru kohta (kui muidugi piisavalt korjealasid leidub). Mesi ise on läbipaistev, hästi hele ning peaaegu lõhnatu. Märkimist väärivad veel see, et põdrakanepimees leiduvast õietolmusest ainult mõni protsent pärineb põdrakanepilt.

Perede kaalumistest nii ja naapidi

Kuum teema oli ka mesilasperede kaalumine ning erinevate riikide andme-

te kogumine ühte andmebaasi. Konverentsi lõpetas aga natuke teistsugune kaalumine, iga riigi esindaja tegi ettekande mesinduse olukorrast riigis. Nõnda said kõik arvud ka ära kaalutud ja järjestatud. Saime kinnitust, et Eesti ei jää Skandinaavia riikidele mesilaste arvu poolest alla, küll aga on meil kõvasti arenguruumi Mesinike Liidu liikmete arvu suurendamisel.

Euroopas kaardistatakse mesilaste talvekadusid

Ankeet kogu maailma mesinikele

Üle-euroopaline algatus nimega COLOSS koostab siiski ankeeti vaid mesinduse uurimiseks Euroopas. Soovitakse uurida talvekahjude ulatust ning koguda mesilate andmeid. Projekti eesmärk on leida seoseid talvekahjude ning muude tegurite vahel. Nii loodetakse leida tõsisemad talvekahjusid põhjustavad või vältivad tegurid terves Euroopas.

Uueks presidendiks Jaanus Tull

Reedel 5.veebruaril toimunud Põhja- ja Baltimaade mesindusnõukogu istungil valiti PBMN juhtriigiks Eesti, kes korraldab ka järgmise koosoleku ja konverentsi veebruaris 2011. Uueks PBMN presidendiks valiti Jaanus Tull.

Martin Rebane

Futuristlik ehk LEGO-taru

„Hingav taru“, praktiline kasutada, hügieeniline, valmistatud toiduainetega kokkupuutesse lubatud plastist, suure toodanguga, kõrge vastupidavusega ilmastiku tingimustele ja „ei enam mesilaskadusid“. Nii reklaamivad oma

innovaatilist mesindusinventari Türgi firma APIMAYE.

Nii põhikorpuse, magasin kui katuse on valmistatud kahekordsest plastist õhkiolatsiooniga. Konstruktsioon tagab pideva õhuringluse, mis hoiab taru alati

kuiva. Väljast on kõik detailid kaetud UV-kiirguse eest kaitsva kihiga. Taru on konstrueeritud koos paljude lisadetailidega: emeraldusvõre, lestapüüdjad, õietolmu koguja, mitmeotstarbelised eraldajad, pealtsöötmissõu, käepide-

med, praktilised kärjeraamid, mis rahuldavad kõiki mesiniku nõudeid toodangu suurendamiseks.

Taru võimaldab ületalve pidada kahte väikest või nörka peret, lubab teha nn kunstsülemeid (peresid). Selles tarus saab korruga üksteisest sõltumatult pidada ka nelja ema. Eraldajatega jaotatakse taru neljaks osaks, nii jääb igale perele oma eluruum. Kui eraldajad välja võtta, on tegemist jällegi „tavalise“ taruga.

Taru teeb huvitavaks väga hästi läbi mõeldud konstruktsioon

ja kokkusobivate erinevate detailide rohkus. Isegi kärjeraame saab plastliistudest kokku panna nii suuri kui vaja, kas täis-, pool või kolmveerandkõrgusega. Ka korpused või magasinid on kokkupandavad sellise suurusega nagu vaja. Kõik detailid on hästi puhastatavad ja väidetavalt ei jää nende külge ka taruvaik. korpused on varustatud kinnitusklambritega, üksteise külge kinnitamiseks ja nii on tarud lihtsasti transporditavad.

Rohkem teavet leiab veebilehelt www.apimaye.com. See APIMONDIA 2010 näituse prospekt on ka meie kontoris.

Virumaa mesinik TARVO KOPPEN – 70

Tarvo sündis 1939. aasta 5. novembril väiketalus Vihula vallas Virumaal.

Kohe järgnes sõda, kus isa jäi kadunuks ja ema pidi kahe pojaga üksi toime tulema.

Pärast Annikvere põhikooli läks Tarvo Arknasse Mesindust ja Loomakasvatust õppima. Mesinduse praktilised oskused omandas ta Koppelmaa Puukoolis Tallinna lähedal.

1959.a kevadel sai Tarvo Kuusaluse dr. Koppeli juurde mesinduse assistendiks. Teatavasti tegeles dr. Koppel mesilasrassi tõuaretusega ja Tarvo üles-

andeks oli emakasvatuse tõuperede ja leseperede valimine.

Samal ajal omandas assistent lähedalolevas puidutööstuses oskused, mis hiljem aitasid tal korralikke tarusid ehitada.

1960.a kevadel rajas Tarvo Koppen Vihula kolhoosi mesila, ehitas tarud, puidust inventari ja arendas mesila 120 pereni. Samaaegselt õpetas ta Röpina ja Olustvere mesinduskooli praktikante. Tal oli ka oma mesila, kus tootis kõiki mesindussaadusi: mett, õietolmu (parimal astal 2000 kg), proopolist, suira, mesilasema toitepiima.

1988.a kevadel moodustas Tarvo perefirma, kus töötab koos poja Kuno ja hiljem ka pojanaise Agega.

Teenekas mesinik on välja arendanud Pargi metsanduse ja mesinduse talu 180 – 190 mesilasperega.

Eesti mesinduse heaks on ta paljundanud mesilasperesid ja ehitanud tarusid.

Tarvo – palju jõudu eluaegsele (Tarvo enda väljend) paadunud mesinikule.

Mait Mardla

Õnnitlustega ühineb ka Eesti Mesinike Liit

Vabandame nende juubilaride ees, keda me ei saa õnnitleda, sest meie andmebaasis puuduvad vastavad andmed.

Õnnitleme tublisid mesinikke. Soovime näärilkuu ja küünlakuu sünnipäevalastele tervist, jõudu ja rõõmurikast kevadeootust

Leo Suits	89	2.veebruär	Aksel Kurt	75	11.jaanuar
Jaan Kivimäe	88	18.veebruär	Heldur Tamm	75	5.veebruär
Valter Tori	84	14.jaanuar	Martin Tõniste	70	5.jaanuar
Alfred Kuut	83	25.veebruär	Endel Tsilke	70	8.jaanuar
Elmar Susi	82	12.jaanuar	Ants Aavisto	70	27.jaanuar
Endel Tammar	81	25.jaanuar	Ülo Rannapalu	70	30.jaanuar
Hans Veidenberg	80	6.jaanuar	Tõigo Riigov	70	3.veebruär
Kaarel Luht	80	13.jaanuar	Toivo Hallik	70	28.veebruär
Evald Ruul	80	9.veebruär	Tiit Uhek	60	6.veebruär
Endel Kivistik	80	21.veebruär	Ain Seeder	55	8.jaanuar
Sulev Larvi	78	26.veebruär	Ants Orasson	55	25.jaanuar
Karl Kruustük	77	28.jaanuar	Larissa Mandel	55	1.veebruär
Heino Peentaim	77	13.veebruär	Tarmo Mere	55	9.veebruär

Palju õnne!

TEATED

Vabariiklik mesinike kevadpäev

27.märtsil, Tallinnas Väike-Paala 3. Kell 10 algab **EML kevadkoosolek**, kus kuulatakse juhatause aruannet, arutatakse EML tegevuse tulemuslikkuse parandamise võimalusi Eesti mesinduse arendamiseks ja korrastamiseks ning kinnitatakse tegevussuunad järgneva aastaks

Kell 12 algab mesinike teabepäev.

Mesindusprogrammi tegevustest varroatoosi ja teiste mesilashaiguste alases seire- ja ennetustöös. Langetiseproovide seirekogumisest. Mesilashaiguste alane olukord Eestis, mesinike nõustamine ja abistamine haiguste tõrjel. Mee ja teiste mesindussaaduste käitlemise ja märgistamise alane olukord, nõuded ja regulatsioonid. Mesilate registri rakendumisest. Esinevad Arvi Raie, Aado Oherd, Aleksander Kilk jt. spetsialistid

Piirkondlike mesinduspäevade ja –õppuste kava märtsis ja aprillis

Harju Mesinike Selts

Õppe- ja teabeõhtud k 17 Marja 4d.

31.märts. Mesilasperede puhastuslend. Perede laiendamine.

Lektor Endel Kivistik

28.aprill. Mesilasemade kasvatamine ja tõuparandustöö mesilas.

Lektor Rein Männiste

Põlvamaa Mesinike Selts

Mesindusloeng Räpina Aianduskoolis

29.aprillil k 17. Head käitumistavad mesinduses, meetoomisest ja mesinikevahelistes suhetes. Kevadised tööd mesilas.

Lektor Jakob Tammela

Saaremaa Mesinike Selts

Teabepäev Kuressaare Päevakeskuse ruumides Tolli tn.9, k 10.

10.aprill. Hinnang möödunud talveperioodile ja mesilaste talvitumisele, kevadtööd mesilas, mesilasperede söödavarude hindamine ja täiendamine, pesaruumi kevadine laiendamine. Seadusandluse

muudatused mesinduses.

Korraldavad Arnold Lokna ja Aimar Lauge

Karksi-Nuia Mesinike Selts

Õppepäev Karksi-Nuia Kultuurikeskuses

6.märtsil k 10. Mesilasperede kevadine puhastuslend. Kevadtööd mesilas. Varroatoos vajab tähelepanu ja hoolt. Mesinduse olukorrast ja arengutest Eestis, naabermaades ja mujal maailmas.

Lektorid Antu Rohtla, Aleksander Kilk

Läänemaa Mesinike Selts

Teabepäev Oru vallamajas k 10

3.aprill. Kevadtööd mesilas. Nõuded meekäitlemisel, nõuanded mesinikele.

Uudsest Ungari ümarramiga tarutüübist.

Lektorid Mati Haabel, Uku Pihlak ja teised spetsialistid

Võrumaa Mesinike Selts

Mesindusõppus Karula rahvusparki keskkuses k 11

10.aprill. Kevadised tööd mesilas. Mesilasperede laiendamise ja sülemlemise võtteid. Mesilaste mürgistuste ohud.

Lektor Antu Rohtla

Lääne-Virumaa Mesinike Selts

Õppepäev Rakveres Nurga Külaliste-majas Narva t. 24 k 10

7.aprill. Kevadised tööd mesilas. Mesindus kui perspektiivne elatusallikas maal, mesindamise nipid parema saagi saamise eesmärgil.

Lektor Maire Valtin

Tallinna Mesinike Ühistu

Õppe- ja teabeõhtud Akadeemia tee 21e, k 17.30

9.märts. Varakevadised tööd mesilas. Informatsiooni mesindust puudutavas seadusandluses, mesilate registreerimisest

Korraldab Uku Pihlak

13.aprill. Mesilasperede kevadise arengu ja söödavarude hindamine, lisa-sööda andmine. Mesilasperede kevadisest soojendamisest.

Hellar Truuts, Evald Übi

Hiiumaa Mesinike Selts

Teabepäev Käina Kultuurikeskuses k 10

28.märts. Varakevadised tööd mesilas. Ülevaade Põhja- ja Baltimaade mesinduskonverentsist 2010. Informatsiooni mesindust puudutavas seadusandluses, mesilate registrist. Kärjemajandus, vaha sulatamine ja puhastamine. Vaha vahetamine kärjepõhjade vastu.

Korraldab Uku Pihlak

Tartu Aiandus- ja Mesindusselts

Õppe- ja teabeõhtud Soola tän. 1a k 17.

17.märts, Erineva suurusega mesilates kasutatavad mesindustehnoloogiad.

Lektor Jaanus Tull

14.aprill. Mesilaste haigused (varroatoos, ameerika haudmemädanik jt.), nende seire, diagnoosimine ja tõrje.

Lektor Arvi Raie

Põltsamaa Mesinike Selts

Mesindusõppused Põltsamaa Kultuurikeskuse ruumides

20.märtsil, k 11. Mesinduse olukorrast ja arengutest Eestis, naabermaades ja maailmas. Eesti mesindusprogrammist ja mesindust puudutavast seadusandlusest ning regulatsioonidest.

Lektor Aleksander Kilk

Elva Mesinike Selts

Mesindusõppus Tõnu Hiimäe mesilas Elvas Pargi t. 34, k 10.

20.märts. Varakevadised tööd mesilas. Perede kevadine läbivaatus. Ergutussöötmine ja vajadusel jootmine.

17.aprill. Nõrkade perede toetamine ja ühendamine. Uute perede moodustamine. Kuidas sülemlemist ära hoida.

Lektor Tõnu Hiimäe

Mesinduskursuse "Hobimesiniku

aastaring 2009-2010" raames õppepäev

Põhja-Viljandimaal Suure-Jaani vallas Üldes külas Põllussaare talus k 10.

17.aprill. Kevadine mesilasperede läbivaatus, laiendamine, ettevalmistus suvehooajaks.

Lektorid Jaak ja Marje Riis

Järgmine EML ajaleht "Mesinik" nr. 2 (58) ilmub aprillis 2010.

Kaastööd, teated ja reklaam saata aadressil: J.Vilmsi 53 G, 10147 Tallinn (EML) või e-postiga: kilk@cc.ttu.ee või uku.pihlak.002@mail.ee,

EML kontaktelefon: 52-93589 (A. Kilk) või EML kontor (J.Vilmsi 53 G, 10147 Tallinn)

teisipäeviti ja reedeti kell 10 – 16 tel. 63 764 93. Mesindusalane teave ka Internetis: www.mesindus.ee

Eesti mesindust arendatakse käesoleval ajal Eesti Mesindusprogrammi

"Mee tootmise ja turustamise arendamise Eesti riiklik programm 01.09.2007 – 31.08.2010" tegevuste kaudu

Mesindusprogrammi eesmärkideks on: mesinike ja mesindusseltside abistamine ja toetamine mesinduspäevade ja –õppuste korraldamisel ning kohaliku mesindusel edendamisel; teabelevi arendamine ja mesinike erialane parem teavitamine; mesinduse efektiivsete tehnoloogiliste lahenduste arendamine, tutvustamine ja propageerimine; toote- ja turuarenduse tegevuste suunamine ja toetamine; varroatoosi ja teiste mesilashaiguste tõhusate tõrjemeetodite ja –võtete propageerimine ning mesinike nõustamine mesilashaiguste tõrjel; mee kvaliteedi seireuringute korraldamine ja mesinike teavitamine ning nõustamine küsimustes, kuidas mee tootmise ja käitlemise protsessis mee kvaliteeti säästa ja parandada. Programmi raames valmistatud materjalid on tasuta